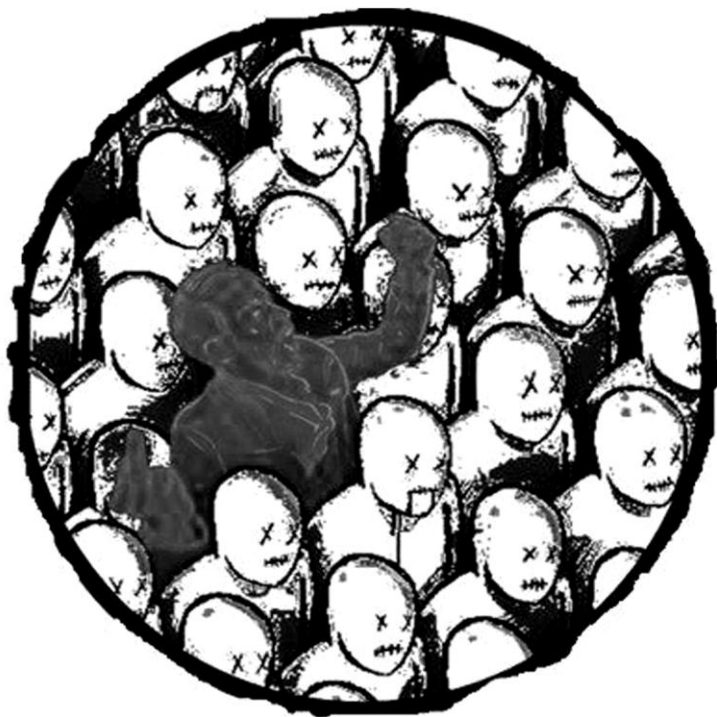

Gregor Petrovič Maksimov

Moja uvjerenja

Izdavački komitet, kolovoz 2013.
Mreža anarhista Rijeka

Gregor Petrovič Maksimov

Moja uvjerenja

**Izdavački komitet, kolovoz 2013.
Mreža anarhista Rijeka**

Biblioteka: Sitno, al' dinamitno

Naslov originala: G. P. Maximoff, *My Social Credo*

Naslov prijevoda: Gregor Petrovič Maksimov, *Moja uvjerenja*

Prijevod: Zluradi Paradi, 2004.

Prerada prijevoda: Izdavački komitet

Izdavač: Izdavački komitet Mreže anarhista Rijeka

Dizajn korice: E. B.

Priprema za tisak: I. B.

masari.noblogs.org

© Izdavački komitet – Mreža anarhista Rijeka

Slobodno umnožavanje, distribucija i korištenje su dozvoljeni, pod sljedećim uvjetom:

* Doslovne kopije moraju sadržavati gore navedene podatke i narednu krilaticu.

* *Jednom iznesena ideja više nije ničije vlasništvo.*

Reizdano kolovoza 2013. (1. izdanje ožujka 2012.)

Sadržaj

- 6** Moje shvaćanje kapitalizma
- 11** Moje shvaćanje državnog komunizma
- 12** U što vjerujem
- 15** Moje viđenje ostvarenja anarhizma i komunizma
- 16** Ekonomska struktura društva
- 19** Politička struktura društva
- 21** Lokalna grupa Rijeka

Moja uvjerenja

Gregor Petrovič Maksimov

Moje shvaćanje kapitalizma

U osnovi današnjeg kapitalističkog društva nalazi se princip privatnog vlasništva, zbog čega je društvo podijeljeno na dvije osnovne klase: kapitaliste i proletarijat. Prva klasa, malobrojna, posjeduje sav kapital, oruđa i sredstva za proizvodnju, dok je druga, mnogobrojna klasa, lišena svega toga i posjeduje samo svoju radnu snagu, kako fizičku, tako i umnu. Pod pritiskom potreba, radnička klasa prodaje tu snagu kapitalistima, po cijeni daleko ispod njene prave vrijednosti; i ta razlika u vrijednosti rada i zarade odlazi kao višak vrijednosti u džep kapitalista. Zbog toga, prva klasa posjeduje ogromno bogatstvo, dok proletarijat i njemu srodne društvene grupe žive u bijedi. Ovaj kontrast je najuočljiviji u zemljama u kojima je kapitalizam najrazvijeniji. Ovakav ekonomski poredak brani država svom svojom snagom, svojim moralom i svojim religijama.

Kapitalistička proizvodnja je proizvodnja robe, tj. proizvodnja namijenjena tržištu. Tržište je najvažnije obilježje poretka raspodjele dobara u kapitalizmu. U takvom društvu, sve se svodi na kupovinu i prodaju. Ljudi, prodajući kapitalistima svoju fizičku i umnu snagu, također su vrsta robe - živa roba - i rezultati njihovih aktivnosti, i na polju materijalne proizvodnje i na polju znanosti, umjetnosti i morala, također su dobra kojima je moguće trgovati. Zbog toga samo mala grupa eksploatatora uživa u najvećim dostignućima znanosti i tehnologije, ili drugim riječima u dostignućima napretka cijelog čovječanstva.

Zbog ekonomske neravnopravnosti dviju klasa princip slobodnog rada i dobrovoljnog ugovaranja, kao suština zapošljavanja, koristi jedino kapitalistima, i svaki pokušaj proletarijata da izjednači položaj dviju klasa u takvom ugovaranju nailazi na sankciju države, koja služi obrani privilegija kapitala.

Znanstveno-tehnološki razvoj vodi do intenzivne mehanizacije proizvodnje, što s druge strane dovodi do koncentriranja kapitala i daljnje proletarizacije stanovništva. Mehanizacija proizvodnje čini kapitaliste manje ovisnima o ljudskoj snazi i omogućava im da eksploatiraju društveno slabije grupe ljudi; djecu, žene i starije. Shodno tome, uslijed razvoja mehanizacije, pojavljuje se rastuća nezaposlenost, koja čini rad još zavisnijim od kapitala, čime dodatno pojačava eksploataciju i bijedu radnika i radnica. Industrijska tehnologija današnjice omogućava da se u kraćem vremenskom roku proizvede više nego što je potrebno kako bi se zadovoljile potrebe cijelog čovječanstva. Međutim, i pored toga milijuni nisu u stanju zadovoljiti ni svoje najelementarnije potrebe za hranom, odjećom i skloništem, a nisu ni u mogućnosti upotrijebiti svoju snagu i sposobnosti jer je nezaposlenost koja se ranije samo povremeno javljala, postala stalni fenomen.

U takvoj situaciji, ljudi tonu sve dublje u siromaštvo, jer im se smanjuje kupovna moć. Neprebrojivi spremnici se pune neprodanom robom, dok se druga roba uništava kako bi se izbjegao pad cijena na tržištu. Proizvodnja se usporava, nezaposlenost raste, bijeda i politička represija nad ljudima dostižu neviđeni intenzitet, i buržoaska demokracija prerasta u otvorenu diktaturu, koju karakterizira nekontrolirana i bahata sila policije. Želeći preduhitriti neizbježnu ekonomsku krizu i istovremeno se nadajući gomilanju sve većeg bogatstva, kapitalisti se upuštaju u još intenzivniju potragu za novim tržištima. Počinje natjecanje s kapitalistima drugih regija, a u međuvremenu se vladajuće klase raznih zemalja trude staviti udaljena tržišta pod svoju monopolističku kontrolu, koristeći svoje države, tako da vlade spremno daju svoje vojske i mornarice za nastavljanje i ispunjavanje kapitalističkih ambicija. Tako izgleda uvod u rat i upravo je tako počeo Prvi svjetski rat (1914.-18.). Iz istog razloga, mi danas (1933. godine) vidimo oružanu pljačku, praćenu masovnim pokoljem, miroljubivog stanovništva Kine. Stoga, kapitalizam je glavni uzrok ratova i dokle god postoji nećemo vidjeti njihov završetak.

Kaotična proizvodnja i neorganizirano, nekontrolirano nadmetanje za tržište, navelo je kapitaliste da formiraju monopolistička udruženja, najčešće na internacionalnoj razini: zaklade, kartele i

mafijaške organizacije. Od početka dvadesetog stoljeća ova udruženja postigla su ogroman utjecaj na ekonomski i politički život svake zemlje s visoko razvijenom industrijom i od tada je razvoj kapitalizma krenuo k ujedinjavanju industrijskog i financijskog kapitala. Drugim riječima, kapitalizam je ušao u novu fazu razvoja, fazu koja se zove imperijalizam. Jedna od osnovnih karakteristika ove faze je konstantan rast moći financijskog kapitala, i njegova prevlast na industrijskim kapitalom. Danas je ta prevlast poprimila oblik diktature banaka i burzi, ili drugim riječima, postala je diktatura plutokracije, najbogatijih. Imperijalizam je posljednja etapa rasta kapitalizma, nakon koje počinje nezaustavljivi proces njegovog propadanja i truljenja.

Moderni fenomen imperijalizma je, stoga, faza potpuno sazrelog kapitalizma, u kojoj financije zauzimaju kontrolne pozicije i zato mi živimo u vremenu u kojem kapitalizam, postignuvši cilj svog razvoja, kreće u smjeru degradacije i raspadanja. Ovaj proces propadanja je počeo nakon Prvog svjetskog rata, i dobio je formu konstantne i neizlječive ekonomske krize koja se, posljednjih godina, proširila istovremeno i na zemlje pobjednika i na zemlje poraženih. U vrijeme dok ovo pišem (1933. – 34.) kriza je zahvatila skoro sve zemlje kao prava svjetska kriza kapitalističkog poretka. Zbog njezine dugotrajnosti i univerzalnih posljedica, ni na koji način se ne može svrstati u red periodičnih kapitalističkih kriza. Prije će biti da ovakve osobine ukazuju na početak degenerativnog procesa u okviru samog sistema, procesa raspadanja koji bolno pogađa najšire radne mase čovječanstva, i koji će to u budućnosti činiti na još drastičniji način.

Pad njujorške burze 1929. godine neminovno je doveo do bankrota bezbroj malih i srednjih industrijskih poduzeća. Uništio je razne financijske i komercijalne institucije i doveo do trijumfalne pobjede financijskog kapitala, koji je podčinio svojoj kontroli industriju, trgovinu i poljoprivredu naše zemlje (SAD), i koji je donio neviđenu nezaposlenost i katastrofalno osiromašenje najvećeg dijela stanovništva. Zbog toga je pad njujorške burze značio, prije svega, uspostavljanje na globalnom nivou apsolutne diktature financijskog kapitala, diktature male grupe moćnika koji su međusobno zavađeni zbog svojih financijskih interesa. Međutim, usprkos unutrašnjim kontradiktornostima i predviđanjima marksističkih ekonomista,

kapitalizam u svom modernom imperijalističkom obliku uspio je eliminirati neorganiziranu tržišnu borbu i precizno procijeniti kapacitete tržišta. I više od toga: pokazao se sposobnim ostvariti – koristeći jednu boljševičku frazu – „plansku ekonomiju“, zasnovanu na izračunavanju kupovne moći, kao i na „nacionalizaciji proizvodnje“. Ipak, unutrašnje kontradiktornosti kapitalizma ne mogu se otkloniti na ovaj način. Naprotiv, one rastu i postaju još opasnije. „Planska ekonomija“ imperijalizma, sa svojom „nacionaliziranom“ proizvodnjom, zasnovana na principu privatnog vlasništva čija je glavna pokretačka snaga osobni interes i žed za neograničenom dobiti na račun radnih masa, sama postaje uzrok raspada kapitalističkog sistema; njegove računice nisu zasnovane na realnim potrebama ljudi, već na njihovoj kupovnoj moći. U skladu s promjenama ove kupovne moći, proizvodnja dobara se širi ili sužava. Međutim, ako imamo u vidu činjenicu da financijska diktatura povlači za sobom uništenje bezbroj malih i srednjih poduzetnika i poduzeća, i stvaranje milijuna nezaposlenih radnika i radnica iz tih uništenih poduzeća, onda možemo s pravom očekivati da će smanjenje proizvodnje prirodno uslijediti. Proizvodnja dobara je smanjena proporcionalno smanjenju kupovne moći, stoga raste vojska nezaposlenih, dok se u isto vrijeme povećava bijeda stanovništva.

Sada je, da bi robu učinio dostupnom osiromašenoj populaciji, kapitalizam prinuđen sniziti cijene. Međutim, spuštanje cijena, bez proporcionalnog umanjenja profita biznismena, može se postići samo sniženjem troškova proizvodnje, ili proizvodne cijene proizvoda. To se može postići, s jedne strane, smanjenjem nadnica, tj. još većim osiromašenjem još većeg dijela stanovništva, ili – na drugi način – racionalizacijom proizvodnje preko intenzivnije mehanizacije proizvodnog procesa i manje ovisnosti proizvođača o ljudskom radu. Kao posljedica ovoga, nezaposlenost će se neminovno ponovno pojaviti, uz još veće smanjenje kupovne sposobnosti ljudi. Slijedi dalje smanjivanje rezultata proizvodnje, uz ponovno javljanje već opisanih posljedica. Tako „planska ekonomija“ kapitalizma i proces „racionalizirane proizvodnje“, koji cilja isključivo k osobnoj dobiti, logično vodi k još brutalnijoj diktaturi i intenzivnoj koncentraciji financijskog kapitala, uz nepotrebno smanjivanje nacionalne proizvodnje i konstantno povećavanje nezaposlenosti i

siromaštva. Ukratko, kapitalizam, koji je izrodio novu kugu za društvo, nije sposoban otarasiti se svog zlog djeteta, a da u tom procesu ne ubije sebe. Logični razvoj ovakve situacije neminovno dovodi do sljedeće dileme: ili potpuno uništenje ljudskog društva, ili uništenje kapitalizma i stvaranje novog, progresivnijeg društvenog i političkog sistema. Ne postoji treća mogućnost. Moderni oblik društvenog organiziranja je odradio svoje i danas predstavlja prepreku napretku čovječanstva, a uz to je i izvor propadanja društva. Ovaj istrošeni poredak je zbog toga potrebno odnijeti u muzej društvene evolucije.

Kapitalizmu su dani odbrojeni. U njegovom organizmu proces raspadanja nastavlja se ubrzano. Svi lijekovi, pod maskom raznih reformi (protiv kojih, začudo, kapitalizam pokazuje toliku odbojnost), jedino mogu produžiti agoniju, ali ne mogu dovesti do ozdravljenja. U prošlosti se je kapitalizam mogao spasiti od smrtonosne krize zauzimanjem kolonijalnih tržišta i tržišta agrarnih zemalja. Danas, mnoge od kolonija se već same bore na svjetskom tržištu sa svjetskim silama, dok se agrarne zemlje kreću u smjeru intenzivne industrijalizacije. Zbog osobne sigurnosti, a s krajnjom nezainteresiranošću za interese stanovništva, kapitalističke zemlje nastavljaju sa uvođenjem visokih tarifnih barijera između sebe, nadajući se da će tako izbjeći neizbježnu sudbinu. Međutim, to je za umirujući poredak isto što i lijek za leš.

Pošto je politički život određen ekonomskim karakteristikama, degenerativni proces koji okreće buržoaske demokracije u diktature je objašnjiv sam po sebi. S ekonomskom diktaturom financijskog kapitala mora se uzdignuti i odgovarajuća politička diktatura u jednoj zemlji. Shodno tome, danas vidimo kako se parlamenti degradiraju ili u osobne diktature (Italija, Poljska, itd.), ili u grupne diktature (SAD, Francuska, Njemačka, itd.), dok vlade postaju poslušne i podaničko oružje u rukama banaka i burzi. Parlamentarna demokracija danas nije ništa drugo do prikrivene diktature. U svakom obliku, diktatura je samo vanjski simptom raspadanja starog društvenog oblika, pokušaj umirućeg kapitalizma da zaustavi napredujući marš progresa, koji usprkos preprekama, krči put promjenama, usku stazu koja se penje k savršениjim formama organiziranih društvenih odnosa.

Moje shvaćanje državnog komunizma

Najveći pokušaj u cijeloj povijesti da se pokrene promjena u smjeru nove društvene forme, revolucija u Rusiji 1917. – 1921., zapravo je omogućio stvaranje državnog komunizma, i tako nam dao priliku da definiramo i analiziramo režim autoritarnog komunizma.

Jedna od njegovih tipičnih karakteristika je i proizvodnja zasnovana na birokratskim odnosima. Drugim riječima, sva oruđa i sredstva za proizvodnju i distribuciju, kao i ljudski rad i sami ljudi, potpuno su okruženi državom, koja je zapravo ekskluzivno vlasništvo male klase birokrata. Ostatak stanovništva je proletariziran i natjeran davati svoj rad državnim zakladama, istodobno uvećavajući moć novih zaklada i omogućavajući višu ekonomsku poziciju vladajućoj klasi.

Birokratski odnosi u proizvodnji prekrivaju cjelokupni društveni život i postavljaju radničku klasu u potpunu ovisnost o državi, tj. birokraciji. Cjelokupnu populaciju država je podijelila na radne grupe pod kontrolom klase činovnika, koja ih prisiljava na rad. Štoviše, država stvara nove osnove ekonomske nejednakosti kroz princip različitih plaća u odnosu na razliku u korisnosti različitih zanimanja; ona daje privilegije i prema osobi se ponaša kao prema najobičnijem izvoru radne snage. Država, također, seli radnu snagu po svojoj volji, uzduž i poprijeko po zemlji, ne obazirući ni na što osim na osobni interes, primoravajući tako muškarce i žene da rade pod striktnim i strogim uvjetima vojne discipline.

Na ovaj način državna komuna preobraća radništvo u bezosjećajne djeliće velike, centralizirane komunističke mašine, dijelove koji su prisiljeni cijelog života podčinjavati se samo jednoj svrsi: maksimalnom izvršenju određenih proizvodnih zadataka po odluci države, i kojima ostaje minimalno polje za vlastitu inicijativu, nezavisne akcije i vlastiti izbor. Takvo stanje stvari stvara socijalnu nejednakost i, u isto vrijeme, ponovno uspostavlja klasnu strukturu društva i prevlast birokracije. Neizbježni rezultat ove vrste državne organizacije je jaka policijska država, koja sebi podređuje svaki aspekt života svojih stanovnika i stanovnica. Ojačana po volji centralizirane vlasti, komunistička država podređuje sve i svakoga policijskog kontroli i, uz pomoć špijunaže, budno motri nad svima.

Takav sistem neminovno uništava svu slobodu i dovodi do državnog ropstva; u njemu uzaludno možemo tražiti slobodu udruživanja, okupljanja, istraživanja i obrazovanja, kada očigledno ne postoji osobna sloboda i privatnost doma. Dalji razvoj ovakvog sistema neminovno vodi do pojačavanja unutrašnjih kontradiktornosti i, kao i pod privatničkim kapitalizmom, klasnoj borbi. To je, međutim, puno teža borba, koja će biti puno brutalnije i okrutnije suzbijana nego li u buržoaskom kapitalizmu. Eksperiment u Rusiji, vrednovan sasvim nezavisno od njegovih stvaratelja, potpuno jasno pokazuje nefunkcionalnost takvog poretka.

Revolucija u Rusiji, koja je počela slobodom i likvidacijom buržoaskog društva, zahvaljujući povratku aristokratskom principu diktature vratila nas je natrag, preko „vojnog komunizma“, do polazne točke, do kapitalizma, ili preciznije – do državnog kapitalizma. Pod bankrotiranim državnim kapitalizmom u Rusiji i diskreditiranom socijaldemokracijom u Njemačkoj, a također i kao posljedica intenziviranog propadanja kapitalističkog društva širom svijeta, širi se i razvija borba radništva protiv ovakvog poretka i njegove tendencije da umirući buržoaski svijet zamijeni režimom državnog ropstva. U ovom smislu, veliku povijesnu važnost ima revolucionarna borba španjolskog proletarijata.

U međuvremenu, stalni tehnički progres, koji vodi sjedinjavanju industrijskih kompanija i podružljavanju proizvodnje, stvara neophodne materijalne uvjete za prelazak kapitalističke ekonomije u izvodivu i realnu socijalnu revoluciju, što je najviši cilj međunarodnog anarhističkog pokreta radničke klase.

U što vjerujem

Vjerujem da svakoj iskrenoj osobi dolikuje pozivati radne mase da ne dopuste da se plamen revolucije ugasi. Naprotiv, njezin obujam mora se širiti, kroz pobuđeni entuzijazam i nezavisnost, i kroz stvaranje slobodnih radničkih institucija. One bi trebale biti takve da omoguće radništvu uzeti u svoje ruke, nakon rušenja kapitalizma, organizaciju slobodnog života na principima dostojanstvenog rada.

Ja se potpuno slažem s parolom Prve internacionale: „Oslobođenje radnika i radnica mora biti djelo njih samih“, i vjerujem u klasnu borbu, kao moćno sredstvo za postizanje slobode. Vjerujem kako proletarijat može postići potpunu slobodu jedino revolucionarnim nasiljem, što znači direktnom akcijom protiv kapitalizma i države, i zbog toga sam revolucionar.

Vjerujem kako je društvo bez države jedino u skladu s ljudskim progresom, i da će jedino u takvoj formi društvenog blagostanja čovječanstvo moći postići potpunu slobodu, i zbog toga sam anarhist.

Vjerujem kako je anarhija, kao politički oblik društva, jedino moguća ako postoji potpuna sloboda sastavnih elemenata društvenog tijela, nasuprot centraliziranoj vlasti nad njima. Ova sloboda se može očuvati sam kroz princip federalizma, i zbog toga sam federalist – ili, preciznije – konfederalist.

Vjerujem da za potpuno ostvarenje i nezavisnost u okviru federacije, samu federaciju moraju činiti, prije svega, političke organizacije. Ova vrsta organizacije znači organiziranje komuna. Zbog toga sam komunalist.

Ali ni slobodu ni anarhizam nije moguće zamisliti ako, u okviru komune, nije očuvana individualna sloboda. Društvo je organizirano kako bi se zadovoljile mnoge i raznovrsne potrebe ljudi, i ove individualne potrebe ne smiju biti ugrožene od strane zajednice. Osoba i njeni interesi, a prije svega njezina sloboda, predstavljaju osnovu novog svijeta, slobodnog i kreativnog društva radnika i radnica. Zbog toga sam individualist.

Vjerujem, međutim, kako nije dovoljno uživati samo političku slobodu. Da bi neka osoba bila zaista slobodna, u pravom smislu te riječi, ona također mora imati ekonomsku slobodu. Uvjeren sam kako se ova sloboda ne može postići bez ukidanja privatnog vlasništva i organiziranja proizvodnje na principu „od svakoga prema njegovim mogućnostima“ i potrošnje u principu „svakome prema njegovim potrebama“. Stoga sam komunist.

Vjerujem kako su anarhizam i komunizam izvodivi samo na globalnoj razini, a ne u jednoj zemlji. Zbog toga smatram neophodnim da se proletarijat organizira u internacionalne proizvodne sindikate (ili udruženja). Vjerujem da se samo direktnom akcijom, zasnovanom na internacionalnoj proleterskoj solidarnosti, može pobijediti buržoazija i država, i da samo internacionalna radničkih sindikata može zamijeniti umirući kapitalizam. Zbog toga sam internacionalist, za koga je osnovno pripadanje klasi, a ne naciji. Ipak, narodnost poštujem kao oblik kolektivne manifestacije ličnosti.

Ovo znači da kapitalizam može biti srušen, a komunizam izgrađen, preuzimanjem proizvodnje od strane proizvodnih radničkih sindikata. Zbog toga sam sindikalist.

Ljudi ne žive zbog međusobnog ubijanja, već radi stvaranja i uživanja, življenja ispunjenog života u obilju i sreći, na osnovi slobode, uzajamnog poštovanja i rada svih za jednog i jednog za sve. Zbog toga ljudi teže miru, koji je, međutim van dohvata dokle god čovječanstvo živi pod vladama i kapitalizmom koji vodi stalnom ratu. Smatram svojom dužnošću širiti ova shvaćanja, jer sam za svjetski mir. Međutim, znam da ljudi mogu postići mir jedino kroz revolucionarni klasni rat protiv buržoazije. To uključuje uništenje kapitalističkog poretka sa svim svojim institucijama, koje su sramota i opasnost za slobodoljubive ljude. Jedna od takvih institucija je i vojska, s obveznim služenjem. Zbog toga sam za ukidanje vojske i vojnih budžeta u svim zemljama. Protivim se militarizmu, i stoga sam antimilitarist.

Povijest me je naučila da sve religije podržavaju i opravdavaju ropstvo, kao i iskorištavanje slabih od strane jačih, i postavljaju svoje bogove na stranu onih koji predstavljaju fizičku silu. Zbog toga je religija prepreka ljudskom razvoju. Uz to, ne treba mi nebeski moral, jer smatram ljudsku etiku, izvedenu iz instinkta i običaja, najboljim sistemom morala. Religija je nadživjela svoje pravo na postojanje i protiv nje se borim kao protiv ostataka prošlosti. Shodno tome, ja sam ateist.

Vjerujem kako je došlo vrijeme za praktičnu realizaciju anarhizma. Anarhizam više nije teorija, već program, i zato ulazi u konstruktivni

period svog razvoja. S puno entuzijazma sudjelujem u tom razvoju, i stoga sam konstruktivist.

Nisam maksimalist u anarhizmu, jer smatram – u skladu s objektivnim faktorima – kako anarhizam teško može biti postignut odjednom. S druge strane, nisam ni minimalist, jer smatram da je beskorisno i nepovijesno da se ostvarenje anarhizma i komunizma razdvoji u seriju etapa, kao što rade socijalisti. Zbog toga odbijam tzv. „minimalni program“. Želim vidjeti anarhizam ostvaren danas, ali stupanj u kojem će anarhizam i komunizam biti ostvareni u realnosti, ovisi direktno o danom povijesnom trenutku. Zbog toga, u okviru anarhizma, jesam realist.

Moje vjerovanje u ostvarivost anarhizma sada, a ne u nekoj udaljenoj ili nedefiniranoj budućnosti, navodi me da analiziram sadašnji povijesni period kao cjelinu, i da iz te analize zaključim pozitivni domašaj, prirodu i oblik u kojem anarhizam i komunizam mogu biti ostvareni u ovim povijesnim okolnostima. Ova pretpostavka navodi me da zaključim neophodnost prijelaznog perioda iz kapitalizma k evoluirajućem anarhizmu i komunizmu. Zbog toga smatram kako u današnjem povijesnom okviru ostvarenje anarhizma i komunizma uzima oblik prijelaznog stanja, koje nazivam komunalističko-sindikalističkim poretkom. Osobine ovog poretka opisujem u daljnjem tekstu.

Moje viđenje ostvarenja anarhizma i komunizma

Buduća socijalna revolucija mora uzeti u obzir kako okolnosti koje industrija i poljoprivreda nasljeđuju od kapitalizma nisu svugdje iste, tj. da su različite grane u različitom stupnju razvijene. Zbog važnosti ove očigledne činjenice, možda ne bi bilo praktično komunalizirati neka individualna poduzetništva. Uz to, postoje razni oblici proizvodnje, na primjer poljoprivreda, čiju komunalizaciju možda ne bi bilo dobro provesti. Zrelim za komunalizaciju trebalo bi smatrati one sektore proizvodnje u kojima je rad već podruštvljen samim razvojem kapitalizma, i u kojem je još potrebno podruštvljenje sredstava za proizvodnju. Ova kategorija bez sumnje obuhvaća skoro sve grane uslužnih i proizvodnih industrija. No grane u kojima

nalazimo i individualni rad i individualno vlasništvo, kao što je slučaj s ekstraktivnom industrijom (rudarstvo, vađenje gline, tekućih i plinovitih tvari i dr.), a naročito s poljoprivredom, ne bi trebalo smatrati zrelim za komunalizaciju. Ovdje je put ka komunizmu potpuno obrnut od puta koji bi odgovarao uslužnim i proizvodnim industrijama. Tranzicija potonjih industrija išla bi od kolektivnog rada, preko kolektivnog vlasništva, do komunizma, dok bi u ekstraktivnim industrijama prvo morali izvršiti kolektivizaciju imanja, i kada se to postigne, može početi tranzicija ka kolektivnom radu. Podruštvljenje imanja je revolucionarni potez koji uključuje nasilje i čiji uspjeh zavisi od uporabe sile, dok podruštvljenje rada predstavlja proces za čije je započinjanje potrebno postojanje i povoljnih okolnosti, i pravilan izbor trenutka. Socijalne revolucije, stoga, odmah mogu uvesti kolektivizaciju imanja u cijeloj zemlji, ali ne mogu utjecati na kolektivizaciju rada. Međutim, kolektivizacija rada je osnova komunizma, i bez nje je komunizam nemoguć.

Kao posljedica ove neophodne činjenice, na dan nakon revolucije društvo će morati računati na dva ekonomska sistema koja su u principu međusobno neprijateljska: komunistički i individualistički sistem kao i prijelazni sistem zadruga. Društvo će morati ustanoviti određeni oblik odnosa s individualističkom ekonomijom, koji će voditi njenom brzom i bezbolnom prelasku na komunizam. Karakteristika sistema prijelaznog perioda će zbog toga biti ekonomski dualizam, tj. koegzistencija i komunizma i individualizma, u kojoj će komunizam zauzimati upravljačke pozicije. Moje viđenje društva u prelaznom periodu će izgledati kao što slijedi u nastavku.

Ekonomska struktura društva

Sistem komunističke ekonomije. Sve grane industrije, u kojima je rad već podruštvljen u kapitalizmu, bile bi sindikalizirane; tj. prešle bi u ruke radničkih organizacija, ujedinjenih odozdo, po proizvodnim industrijskim granama, po principu federalizma, čime se omogućuje puna administrativna autonomija svakoj karici ovakvog organiziranog lanca. Uz to, sindikalizirana industrija bi bila izgrađena na osnovama komunističkih industrijskih odnosa. Cjelokupna proizvodna industrija bila bi sindikalizirana, s izuzetkom obrta i

kućne privrede. Sindikalizacija bi vrijedila i za industriju usluga, uključujući usluge prijevoza, pošte, telegrama, radija, javnih službi, zdravstvene službe, administrativne i distributivne organizacije, javno podučavanje, znanost, umjetnost i kazalište; također, i za one grane ekstraktivne industrije u kojima je kapitalizam već podruštvenio rad, kao što su grane koje se bave vađenjem korisnih minerala (ugljena, rude, metala), zatim šumarstvo, ribolov i farme na kojima je rad, preko mehanizacije, podruštvljen tijekom samog procesa industrijskog razvoja.

Organizacijska mašinerija komunističke ekonomije zasnovana je na autonomnim tvornicama koje su pretvorene u industrijske komune. U svom najrazvijenijem obliku to će biti konfederacija, sastavljena od sljedećih dijelova:

1. Osnovna ćelija – autonomna tvornica ili proizvodna komuna;
2. Regionalne konfederacije industrijskih federacija;
3. Nacionalna konfederacija rada, ili Savjet nacionalne ekonomije i kulture.

Industrijska ili proizvodna komuna bila bi dopunjena organizacijom potrošačke komune, koja je zaista samo dopuna, jer su proizvodnja i potrošnja nerazdvojivi procesi. Potrošačka komuna bi vršila široku funkciju administracije i distribucije i bila bi sačinjena od potrošačkih zadruga, čiji bi postojeći aparat mogao biti od koristi za ovu funkciju. Strukturu komune bi činili:

1. Stambeni komiteti, organi vođenja administracije i distribucije;
2. Lokalne federacije;
3. Nacionalne konfederacije.

Pošto bi proizvodi ekonomske aktivnosti bili zajedničko vlasništvo Nacionalne komune, svi članovi komune bi imali jednaka prava na zajedničke proizvode. Potrošnja bi stoga bila zasnovana na principu: svakom u skladu s njegovim potrebama, dok bi uspješnost ovog principa zavisila od sredstava i razvoja dane komune. Iz svega rečenog slijedi kako bi Nacionalnu komunu činila sindikalizirana proizvodnja, izgrađena na osnovama komunističkih odnosa između proizvođača. Izvan komune će ostati razni elementi koji nastavljaju s

individualističkom ekonomijom: zanatski radnici i radnice u nekim industrijama i velik broj poljoprivrednika.

Među radnicima i radnicama u zanatima i kućnoj radinosti potrebno bi bilo uvesti princip dobrovoljnog zadrugarstva; omogućavajući široko polje za osobni razvoj i inicijativu, ovime bi se otvorila mogućnost upotrebe svih dostignuća tehnološkog napretka. Ove proizvodne grane, ujedinjenje po ugledu na sindikalizirane komunalne industrije, bit će uključene u odgovarajuće sindikate, čineći dio Nacionalne konfederacije rada. Međutim, ekonomski odnosi između njih i komune bili bi regulirani kao i odnosi individualnih farmi s komunom.

Princip zadrugarstva, nadalje, bio bi primijenjen nad privatnim poljoprivrednim posjedima, tj. nad farmama u individualnom posjedu, koje koriste dio područvljenog zemljišta i taj dio, naravno, ne bi mogao biti objekt kupovine ili prodaje, i ne bi se mogao nasljeđivati. Baš kao što bi razne forme proizvodnje u komuni bile u nadležnosti odgovarajućih industrijskih sindikata, tako bi i zemljište, njegovo oduzimanje i dodjeljivanje, kao i domaća kolonizacija i agronomija itd., bilo u nadležnosti Saveza poljoprivrednih zajednica, kao dijela Nacionalne konfederacije rada.

Poljoprivredna ekonomija prijelaznog perioda funkcionirala bi na: individualističkoj, zadržnoj i komunističkoj osnovi, od kojih bi zadnja poljoprivreda bila dio Nacionalne komune. Naravno, glavnu riječ bi igrala individualistička poljoprivreda, u kojoj bi prevladavajući proizvodni odnosi bili zasnovani na privatnom vlasništvu.

Komuna ne bi ulazila u ekonomske odnose s individualističkim farmama. Umjesto toga, tijekom prijelaznog perioda, zadruge bi obavljale funkciju posredovanja između komune i individualističkih farmi u cijeloj zemlji. Tako bi zadruge integrirale, potpuno i na svakom nivou, milijune individualnih farmi. Zadržni mehanizam bi otprilike imao ovaj oblik:

1. Poljoprivredna udruženja za kupovinu i prodaju;
2. Federacija poljoprivrednih udruženja;
3. Najviši Savjet zadruga.

Zadružni organi individualnih farmi stupali bi u bliske kontakte s administrativnim i distributivnim organima komuna. Komuna bi, sa svoje strane, osnovala Banku za razmjenu i kreditiranje s uredima za sve grane širom zemlje. Ova banka bi obavljala cjelokupnu razmjenu i kreditiranje, kako unutar Konfederacije, tako i u razmjeni s drugim Konfederacijama.

Tako bi individualne farme dobrovoljno proslijedile sav višak proizvoda svojim zadrugama, koje bi obavljale kupoprodaju. Zadruga bi predale svoje proizvode Banci komune i njenim granama. Plaćalo bi im se i određenim zamjenama za novac, i svim potrepštinama koje zahtijevaju potrošače. Tako bi tržište, špekulacije, financijski kapital i sama trgovina, bili ukinuti. Individualističke farme mogle bi, na osnovi ravnopravnosti s komunom, koristiti transportne usluge, cestovne, telefonske, telegrafske, radijske, zatim usluge javnog obrazovanja, zdravstva, i drugih javnih usluga komune. Međutim, komuna bi zauzvrat tražila određeni godišnji doprinos od individualnih farmi. Oblik i iznos ovih potraživanja odredio bi se dogovorom Nacionalne konfederacije rada, ali bi sakupljanje doprinosa bilo na Banci komune i njenim ograncima i vršilo bi se preko razmjene dobara.

Tako ja zamišljam ekonomski poredak novog društva na dan nakon socijalne revolucije.

Politička struktura društva

U političkoj sferi država će biti zamijenjena Konfederacijom slobodnih komuna sa svojim vijećima (sovjetima/savjetima); tj. komunalizam će zamijeniti državnost. Vijeća (savjeti) komuna, kao i udruženja tih vijeća sve do Konfederalnog saveza vijeća, i uključujući i njega, neće imati nikakvu vlast. Sa slobodom individue kao polazištem, komunalistički poredak preko slobodnog udruživanja individua u komune, komuna u provincije, i provincija u nacije, nudi jedino ispravno rješenje nacionalnog pitanja: prirodno narodno jedinstvo u različitosti, zasnovano na slobodi i ravnopravnosti.

Što se tiče organiziranja obrane ovog društva, to može biti jedino opće naoružavanje radnika i radnica, kao osnove za stvaranje radničkih milicija, opremljene svim tehničkim i organizacijskim dostignućima vojne znanosti. Narodna milicija, organizirana na industrijskoj osnovi, bila bi podređena proizvodnim udruženjima i u periodu mira bila bi uključena u korisnu proizvodnju.

Služba građanske straže bila bi osnovana s ciljem održavanja javne sigurnosti u miru, uz pomoć stambenih komiteta. Građani i građanske bi sami izvršavali opću dužnost obrane, tj. samoobrane, bez centralnog organa njima nadređenog.

Današnji sudovi bili bi zamijenjeni dobrovoljnim arbitrarnim vijećima, a u slučaju brutalnih zločina – koji uključuju ubojstva ili zločine protiv slobode i ravnopravnosti – bio bi okupljen specijalni komunalni sud koji ne bi bio trajne prirode, jer bi stalni sudovi bili ukinuti. Zatvori bi se također ukinuli. Škole, bolnice, liječnici i prije svega – društveno blagostanje i sloboda, mogli bi se pokazati kao najbolji način da se oslobodimo kriminalaca i kriminala zajedno.

Sada je moguće postaviti sljedeće tri, po mom mišljenju, ključne i osnovne institucije budućeg anarhističkog društva:

1. Sindikati proizvođača i proizvođačica, koji će voditi, preko sindikalizacije proizvodnje, do plodnog komunizma proizvođača;
2. Udruženja potrošača i potrošačica, koja će voditi, preko ostvarenja suradnje, do potrošačkog komunizma;
3. Teritorijalno udruživanje, koje preko komunizma vodi jedinstvu u razlikama, tj. u Konfederaciju ljudi, zasnovanu na slobodi i ravnopravnosti.

Ipak, ne umišljam kako će buduće društvo biti ukalupljeno u ovakvu pojednostavljenu i shematiziranu formu. Čini mi se, zaista, da će biti puno složenije strukture, u kojoj će osnovni elementi biti isprepleteni s tako raznovrsnim i međusobno povezanim faktorima, da će spremno moći udovoljiti i najrazličitijim zahtjevima i potrebama slobodne ljudske ličnosti.

Kraj jedne faze djelovanja riječke grupe

Lokalna grupa Rijeka – Mreža anarhosindikalista
(od ožujka 2009. do srpnja 2013.)

(...)

Danas možemo i javno reći kako smo u praksi odavno napustili organizacijske okvire Mreže anarhosindikalista, djelujući kao autonomna ideološka grupa socijalnih anarhista, koja nastoji vlastitim primjerom i argumentiranjem utjecati na šire društvene slojeve. To nikako ne opovrgava činjenicu kako je epicentar klasnog sukoba na radnome mjestu, i kako ćemo nastaviti stvarati uvjete za revolucionarni sindikalizam, odnosno za borbenu radništvo, organizirano u direktnodemokratske sindikate – koje ne zahtijeva više mrvica sa stola političara i šefova, već zahtijeva samoupravno društvo bez države i partija, u kojem zajednicama ravnopravno samoupravljuju ljudi koji tamo žive i u kojem radnim mjestima ravnopravno samoupravljuju ljudi koji tamo rade. Ali, također svjesni i socijalnog konteksta u kojem je potrebno prvo stvoriti kulturu otpora i solidarnosti, zauzeti ulice i zajednice, kako bi prodrli na radna mjesta. U situaciji gdje ne postoji borbeni sindikalizam, nemoguće je preskočiti razvoj radničkog pokreta i stupiti u fazu visoke militantnosti koju predstavlja anarhosindikalizam. Stoga si za prvi cilj uzimamo stvoriti atmosferu u kojoj se ne trpi nepravda, u kojoj se djeluje i organizira za borbu na ulici, u zajednicama i na radnim mjestima.

Posljedice koje idu s time su jako jednostavne, izlazimo iz Mreže anarhosindikalista, i mijenjamo ime iz „Lokalne grupe Rijeka – Mreže anarhosindikalista“ u *Mrežu anarhista Rijeka* (zadržavajući kraticu – MASA Rijeka), ostajući otvoreni, kao i do sada, za suradnju sa svim borbenim pojedincima i grupama iz Rijeka, regije i šire, s kojima možemo naći zajednički jezik, istovremeno se ne kompromitirajući suradnjom s državom, strankama i hijerarhijskim grupama.

Pouke koje smo izvukli, iz našeg djelovanja i koje bi htjeli podijeliti sa svima, stanu u dvije točke.

1. Udruživanje anarhista (u grupe pojedinaca i u šire federacije, odnosno saveze grupa) ostaje mrtvo slovo na papiru i umjetna tvorevina, ako to udruživanje nije međusobno prepoznavanje anarhista u borbi. Odnosno, pojedinci koji se prepoznaju u borbi i odluče formirati vlastitu grupu – čine snažan kolektiv, utemeljen na povjerenju, uzajamnoj pomoći i samokritici, što stvara snažne preduvjete za prirodan razvoj grupe i svih pojedinaca koji je sačinjavaju. Idući takvom logikom u više forme organiziranja, poput saveza različitih grupa, vrijedi isti princip. Grupe koje se ne prepoznaju u borbi, već u apstraktnom svijetu teorije, ne mogu stvoriti stabilan i snažan savez za djelovanje te će kroz vrijeme isplivati sve razlike grupa, od vrijednosti koje interno njeguju i unutarnje dinamike, planova za razvoj samih grupa, konteksta djelovanja, kratkoročnih i dugoročnih ciljeva.

2. I najmanja grupa anarhista, ako djeluje sa samopouzdanjem, prilagođavajući se socijalnom kontekstu, te imajući kontinuitet u vlastitom djelovanju – može promijeniti okolinu u kojoj se nalazi. Na taj način anarhisti mogu popularizirati osnovne principe i vrijednosti anarhizma; ravnopravno odlučivanje, protivljenje parlamentarnoj demokraciji stavljajući naglasak na direktnu akciju (djelovanje bez posrednika), međusobnu solidarnost ugroženih slojeva društva, autonomiju pojedinca i kolektiva, borbenost, protivljenje državi i kapitalizmu, suprotstavljajući im istinsko društveno samoupravljanje u zajednicama i na radnim mjestima, bez postojanja partija, hijerarhije i centara moći.

Zdravlje i anarhija!

Mreža anarhista Rijeka

Za cijeli tekst posjetiti: masari.noblogs.org

Gregor Petrovič Maksimov, Moja uvjerenja

U osnovi današnjeg kapitalističkog društva nalazi se princip privatnog vlasništva, zbog čega je društvo podijeljeno na dvije osnovne klase: kapitaliste i proletarijat. Prva klasa, malobrojna, posjeduje sav kapital, oruđa i sredstva za proizvodnju, dok je druga, mnogobrojna klasa, lišena svega toga i posjeduje samo svoju radnu snagu, kako fizičku, tako i umnu.

(...)

Neprebrojivi spremnici se pune neprodanom robom, dok se druga roba uništava kako bi se izbjegao pad cijena na tržištu. Proizvodnja se usporava, nezaposlenost raste, bijeda i politička represija nad ljudima dostižu neviđeni intenzitet, i buržoaska demokracija prerasta u otvorenu diktaturu, koju karakterizira nekontrolirana i bahata sila policije.

(...)

Ja se potpuno slažem s parolom Prve internacionale: „Oslobođenje radnika mora biti djelo njih samih“, i vjerujem u klasnu borbu, kao moćno sredstvo za postizanje slobode. Vjerujem kako proletarijat može postići potpunu slobodu jedino revolucionarnim nasiljem, što znači direktnom akcijom protiv kapitalizma i države, i zbog toga sam revolucionar.

(...)

Znam da ljudi mogu postići mir jedino kroz revolucionarni klasni rat protiv buržoazije. To uključuje uništenje kapitalističkog poretka sa svim svojim institucijama, koje su sramota i opasnost za slobodoljubive ljude.

(...)

Kapitalizam je ušao u novu fazu razvoja, fazu koja se zove imperijalizam. Jedna od osnovnih karakteristika ove faze je konstantan rast moći financijskog kapitala, i njegova prevlast na industrijskim kapitalom. Danas je ta prevlast poprimila oblik diktature banaka i burzi, ili drugim riječima, postala je diktatura plutokracije, najbogatijih. Imperijalizam je posljednja etapa rasta kapitalizma, nakon koje počinje nezaustavljivi proces njegovog propadanja i truljenja.

**Izdavački komitet, kolovoz 2013.
Mreža anarhista Rijeka**

